

УДК 027.021:327.5(100):930.85

DOI 10.32461/2409-9805.4.2025.351581

Цитування:

Цімох О. В. Публічні бібліотеки як інститути культурної дипломатії: теоретичні засади та закордонний дискурс. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2025. № 4. С. 51–57.

Цімох Олександр Васильович,
здобувач Київського національного
університету культури і мистецтв
<https://orcid.org/0009-0000-3343-4495>
a.tsimokh@gmail.com

Tsimokh O. (2025). Public Libraries as Institutions of Cultural Diplomacy: Theoretical Foundations and International Discourse. *Library Science. Record Studies. Informology*, 4, 51–57 [in Ukrainian].

ПУБЛІЧНІ БІБЛІОТЕКИ ЯК ІНСТИТУТИ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ЗАКОРДОННИЙ ДИСКУРС

Мета статті – проаналізувати концептуальні підходи закордонних дослідників до формування теоретичних засад дослідження публічних бібліотек як інститутів культурної дипломатії та виявити стратегії, спрямовані на оптимізацію їх діяльності. **Методологія дослідження** полягає в застосуванні загальнонаукових та спеціальних методів дослідження: аналізу і синтезу, контент-аналізу, структурно-функціонального та узагальнення. **Наукова новизна**. Обґрунтовано необхідність застосування міждисциплінарного та комплексного підходу на основі аналізу сучасного доробку закордонних вчених до вивчення бібліотечної дипломатії як міжгалузевого напрямку, а також потенціалу публічних бібліотек як інститутів культурної дипломатії. **Висновки**. Наголошено, що використання публічних бібліотек як інструменту зовнішньої політики й дипломатії виявило їхній значний потенціал і, зрештою, сприяло формуванню навколо бібліотечної практики бібліотечної дипломатії як міжгалузевого напрямку та пов'язаного з ним дискурсу, який можна трактувати як стратегію залучення країн, організацій, установ і товариств до міжнародної бібліотечної роботи, додаючи програми взаємовигідних відносин та партнерства з метою підтримки рішень глобальних проблем. Зазначено, що, на відміну від традиційних дипломатичних механізмів, коли державні структури створюють відділи культури, економіки та науки в посольствах, консульствах і культурних центрах для просування національних інтересів, публічні бібліотеки сьогодні є не менш, а можливо, і більш впливовими рушійними силами нової дипломатії в просуванні взаємовигідної міжкультурної політики та адвокації на світовій арені. Проаналізовано низку концептів і стратегій (бібліотека культурного центру як «публічний простір», «дипломатія відкритих знань», мультидіалогічний підхід, стратегія культурної скромності) зарубіжних вчених, спрямованих на оптимізацію роботи публічних бібліотек як осередків культурної дипломатії.

Ключові слова: бібліотеки, публічні бібліотеки, бібліотечна дипломатія, культурна дипломатія, зарубіжний академічний дискурс, комунікації, «м'яка сила».

Tsimokh Oleksandr,
Postgraduate Student, Kyiv National University of Culture and Arts

PUBLIC LIBRARIES AS INSTITUTIONS OF CULTURAL DIPLOMACY: THEORETICAL FOUNDATIONS AND INTERNATIONAL DISCOURSE

The purpose of this article is to analyze the conceptual approaches of foreign researchers to the formation of theoretical foundations for the study of public libraries as institutions of cultural diplomacy and to identify strategies aimed at optimizing their activities. **The research methodology** consists of applying general scientific and special research methods: analysis and synthesis, content analysis, structural-functional analysis, and generalization. **The scientific novelty**. The necessity of applying an interdisciplinary and comprehensive approach to the analysis of the current work of foreign scientists on the study of both library diplomacy as an interdisciplinary field and the potential of public libraries as institutions of cultural diplomacy is substantiated. **Conclusions**. It is emphasized that the use of public libraries as a tool of foreign policy and

diplomacy has revealed their significant potential and, ultimately, contributed to the formation of library diplomacy as an interdisciplinary field and the associated discourse, which can be interpreted as a strategy for involving countries, organizations, institutions, and societies in international library work, adding programs of mutually beneficial relations and partnerships to support solutions to global problems. It is noted that, unlike traditional diplomatic mechanisms, where state structures create departments of culture, economy, and science in embassies, consulates, and cultural centers to promote national interests, public libraries today are no less, and perhaps even more influential driving forces of new diplomacy in promoting mutually beneficial intercultural policies and advocacy on the world stage. A number of concepts and strategies (the library as a cultural center “public space,” “open knowledge diplomacy,” a multi-dialogical approach, a strategy of cultural modesty) developed by foreign scholars aimed at optimizing the work of public libraries as centers of cultural diplomacy are analyzed.

Keywords: libraries, public libraries, library diplomacy, cultural diplomacy, foreign academic discourse, communications, soft power.

Актуальність теми дослідження. 18–19 жовтня 2023 р. в Україні пройшла міжнародна науково-практична конференція-марафон на тему «Культурна дипломатія бібліотеки», у межах якої обговорювали практичні кейси окремих бібліотечних установ країни, пов'язані з реалізацією міжнародних проєктів та співпрацею з партнерами щодо поширення інформації про українську бібліотечну спільноту, питання підтримки бібліотек, що постраждали від наслідків російсько-української війни, а також їхню участь у популяризації української культурної спадщини та поширення української автентичності [2]. Цей захід вкотре підтвердив актуальність і важливість як бібліотечної дипломатії як галузі, так й участі та позиціонування бібліотек, музеїв й інших культурних центрів, що давно пропагують як інструменти для обміну знаннями, культурного обміну та наукової співпраці, розвитку міжособистісних зв'язків та взаєморозуміння в міжнародній системі. Незважаючи на внесок бібліотек як публічних установ, центрів пам'яті для історичних наративів, артефактів та культурної спадщини й місць соціальних зустрічей для сприяння розвитку мультикультурних суспільств, вони все ще стикаються з невизначеностями та викликами ХХІ ст., такими як: інформаційна та культурна криза в період нової холодної війни, а також поширення інформаційного шуму та інфодемічної кризи [10; 17]. На відміну від традиційних дипломатичних механізмів, коли державні структури в усьому світі створюють відділи культури, економіки та науки в посольствах, консульствах та культурних центрах для просування своїх національних інтересів, забезпечуючи діалог і взаєморозуміння по всьому світу, недержавні структури, такі як міжнародні організації, інститути громадянського суспільства, університети та дослідницькі інститути, а також впливові особи в бізнесі та медіа, сьогодні є не менш, а можливо, і більш впливовими рушійними силами так званої нової дипломатії в просуванні взаємовигідної та міжкультурної політики й адвокації на світовій арені [18]. Сюди ж зараховують і публічні

бібліотеки, робота яких у ролі інститутів культурної дипломатії належним чином не осмислена в українських академічних колах і, відповідно, недооцінена в контексті просування глобальних рішень, які не може вирішити жодна окремо взята країна, група націй та організацій.

Аналіз досліджень і публікацій. Варто відзначити, що в Україні й досі немає комплексних і ґрунтовних досліджень, присвячених бібліотечній дипломатії та ролі публічних бібліотек у культурних дипломатичних ініціативах. Не кажучи вже про теоретичні аспекти діяльності публічних бібліотек як інститутів культурної дипломатії, на відміну від зарубіжного дискурсу, де активно досліджують цю тематику. Зокрема, Х. Х. Прієто-Гутьєррес й Ф. Сегадо-Бой здійснили типологічний аналіз бібліотек (майже 2200), якими керують культурні центри за кордоном, і дійшли висновку, що, окрім традиційних послуг, вони пропонують допомогу та сервіс з питань освіти, грамотності, співпраці, соціальних питань тощо. Ці опції можна віднести до категорії дій культурної дипломатії [16]. Р. Маріано та А. Варгайм прагнуть з'ясувати й окреслити нові напрями досліджень бібліотек, музеїв і культурних центрів у зовнішній політиці та культурній дипломатії в межах ширших дослідницьких парадигм міжнародних відносин, соціальних наук, освіти та бібліотечно-інформаційних студій шляхом систематичного картування ключових концепцій і визначення типів дискурсів та прогалів у знаннях [12]. У ще одній своїй апробації «Чому бібліотеки важливі в епоху нової дипломатії?» Р. Маріано намагається відповісти на поставлене запитання, дослідивши основні концепції бібліотечної дипломатії, особливо через географічне охоплення та аналіз у різних контекстах [13]. Зазначимо міждисциплінарну роботу Е. Белл та М. А. Кеннан, де розкрито зв'язок бібліотек з концепціями м'якої сили та публічної й культурної дипломатії, а також виявлено три ключові прогалини: по-перше, досліджень, що безпосередньо стосуються теми «бібліотеки як м'якої сили», мало, по-друге, нечисленні

бібліотечно-інформаційні розвідки в межах тематики бібліотек та м'якої сили рідко враховують сучасний дискурс, і, по-третє, література часто має імпліцитну ліберальну інституціоналістську перспективу, ігноруючи негативні або гегемоністичні аспекти «м'якої сили» [5]. З огляду на те, що «м'яка сила» вважається чимдалі актуальнішою в плані представлення національних інтересів, розуміння статусу та впливу публічних бібліотек у міжнародних відносинах вимагає подальших досліджень.

Водночас серед українських досліджень варто зазначити комплексне дослідження В. Медведєвої та О. Шендрік «Міжнародне співробітництво публічних бібліотек України», присвячене проблемі міжнародного співробітництва публічних бібліотек України періоду 90-х років XX ст. – початку XXI ст. [1]. Зокрема, у монографії приділено увагу культурній політиці України як основі державної підтримки міжнародного співробітництва бібліотек.

Мета роботи – проаналізувати концептуальні підходи закордонних дослідників до формування теоретичних засад дослідження публічних бібліотек як інститутів культурної дипломатії та виявити стратегії, спрямовані на оптимізацію їх діяльності.

Виклад основного матеріалу. Значення та статус публічних бібліотек як «м'якої сили» та дипломатичних інститутів детерміновані сучасною концепцією бібліотечної дипломатії, згідно з якою остання визначається як стратегія залучення країн, організацій, установ та товариств до міжнародної бібліотечної роботи та програм взаємовигідних відносин і партнерства з метою підтримки рішень глобальних проблем. Прагнучи з'ясувати, чому бібліотечна дипломатія важлива в новому контексті дипломатії, як політики й експерти в галузі міжнародної та глобальної бібліотечної справи використовують концепцію бібліотечної дипломатії, Р. Маріано виокремлює три концептуальні виміри останньої: бібліотеки в дипломатії: стосується учасників бібліотечної діяльності, зокрема окремого бібліотекаря або групи бібліотекарів, фахівців з інформації, керівників бібліотек та прихильників участі в зовнішній дипломатичній політиці та міжнародних процесах, які впливають на стандарти та глобальні політичні дії; дипломатія для бібліотек: виникає, коли бібліотечні учасники та стейкхолдери, включаючи співпрацю між країнами, між установами та країнами і навпаки, працюють спільно для розвитку бібліотек, бібліотечної справи та бібліотечної співпраці; бібліотеки для дипломатії: практика та взаємодія, у яких бібліотечні учасники, експерти та фахівці з інформації створюють платформи для налагодження

відносин, зміцнення взаєморозуміння та слугують інструментами міжнародної дипломатії з країнами та установами за кордоном [13, 99].

Важливим напрямом культурної дипломатії, що практикує багато країн з кінця XIX ст. (наприклад Французький альянс з 1883 р.), є розвиток культурних та лінгвістичних мережевих центрів по всьому світу. Вони адаптувалися до потреб та інтересів людей у країнах їхнього перебування. В історичному плані своєю присутністю та діями, Британська Рада, Французький альянс, Французький інститут, Інститут Гете, Інститут Сервантеса, Інститути Камоенса та Конфуція були дуже активними в багатьох країнах й зосереджені на вивченні та просуванні мови й культури своїх країн за межами національних кордонів. Основна діяльність цих мережевих центрів полягає в наданні послуг місцевим громадам і громадянам: виставки, публікації, інтерв'ю, корпоративна звітність та офіційні заходи, які документують у соціальних мережах тощо. Також вони керують бібліотеками, доступними, як для здобувачів освіти, так і для широкої громадськості. Ці бібліотеки пропонують широкий спектр послуг, включаючи численні технологічні послуги, які взаємодіють та створюють особливе середовище. Як інструменти стратегічної комунікації, роль бібліотек як інструментів публічної дипломатії полягає в тому, щоб «розуміти, інформувати та навіть впливати на громадські рішення» [11].

Х. Х. Прієто-Гутьєррес, характеризуючи роботу близько 1600 бібліотек з понад 100 країн, якими керують зазначені вище інституції, вважає за доцільне називати ці простори публічними бібліотеками, бо вони відповідають визначенню Маніфесту Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ ІФЛА / ЮНЕСКО, яке передбачає рівний доступ для всіх, незалежно від віку, раси, статі, релігії, національності, мови чи соціального статусу. Дванадцять місій, викладених у Маніфесті, включають формування і розвиток звичок читання у дітей, підтримку освіти, забезпечення базису особистісного розвитку, сприяння міжкультурному діалогу та культурному розмаїттю. Однак, на думку дослідника, розглянуті бібліотеки функціонують як інструменти публічної дипломатії, оскільки виходять за межі своєї традиційної діяльності, щоб задовольнити потреби різних категорій громадян і широкої громадськості. Також, підсумовує Х. Х. Прієто-Гутьєррес, було б доцільно створити глобальну мережу, зосереджену на бібліотеках усіх культурних та лінгвістичних центрів у межах Національних інститутів культури ЄС (European Union National Institutes for Culture, EUNIC), а також було б корисно створити секцію в ІФЛА з метою захисту

колективних інтересів їхніх бібліотек у культурних та лінгвістичних центрах [15].

Необхідно додати, що бібліотеки культурних центрів за кордоном є одними з найбільш відвідуваних місць серед культурних закладів. Вони пропонують послуги не лише здобувачам освіти, які вивчають іноземні мови, чи громадянам, зацікавленим у культурі країни, але й тим, хто має різноманітні інтереси – від цифрової грамотності та інформації про програми співпраці й стипендії до базового доступу до Інтернету. Оскільки бібліотеки культурних центрів відкриті для широкої публіки практично без обмежень, багато місцевих жителів сприймають їх як публічні бібліотеки. Важливо розуміти, що публічні бібліотеки адаптують та планують пропозиції й послуги відповідно до потреб і характеристик своєї громади, при цьому мають низку спільних рис: читальна зала для ознайомлення з документами та інформацією, окремі послуги спеціалізованої бібліографічної інформації, міжбібліотечний абонемент, пошук документів, онлайн-доступ до автоматизованих каталогів, доступ до інтернету, читацькі заходи та конкурси, послуги з навчання цифровій грамотності, пошуку документів та інформації. Так, К. Гарріс [8] та С. Аабо [3] визначають, як публічні бібліотеки формують переваги і можливості для громадян, інтегруючись різними способами в громаду чи місцевість. Програми бібліотек культурних центрів розроблені для кожної соціальної групи без обмежень щодо віку, економічного рівня, освіти, статі чи раси.

Е. Белл, спираючись на аналіз міжнародних відносин, наукові комунікації і бібліотечно-інформаційну галузь, а також проблематизуючи концепцію «м'якої сили» в бібліотечному дискурсі, пропонує та обґрунтовує концепт «дипломатія відкритих знань» (open knowledge diplomacy) [12]. Визначення ролі досліджень та знань як конкурентного впливу і престижу підтримує фокус дослідницької уваги на м'якій силі. Принципи м'якої сили конфліктують зі спільними партнерськими відносинами у сфері знань й культури, які підтримують взаємність у вирішенні спільних глобальних проблем. Мікшування парадигм влади та дипломатії в відкритому доступі може вплинути на справедливе виробництво та доступ до знань. Бібліотекарям, вважає дослідниця, необхідно визначити явні та неявні характеристики підходів до відкритих принципів. «Дипломатія відкритих знань – це керівна рамка, яка пропонує альтернативу принципам м'якої сили. Концепція дипломатії відкритих знань зосереджена на мотиваціях, що підтримують взаємні цілі та взаємну дослідницьку практику, позиціонуючи відкритість як реляційний спосіб залучення місцевих знань» [6, 12–13]. Якщо змістити акцент з

академічних (як це у авторки) на публічні бібліотеки, то виявиться, що у глобальному ландшафті соціальних комунікацій дипломатія відкритих знань є можливістю для досягнення спільних культурних практик.

Аналіз поглядів, підходів й ідей сімнадцяти провідних американських бібліотечних експертів, залучених до практики бібліотечної дипломатії XXI ст. виявив станом на початок третього десятиліття чотири основні теми бібліотечної дипломатії: (1) учасники демонстрували неявну та явну ролі в дипломатичній участі; (2) головною метою бібліотечної дипломатії є сприяння діалогу знань; (3) стратегії, спрямовані на сприяння культурній скромності та стриманості; та (4) цифровізація як важливий та ефективний інструмент у міжнародній бібліотечній роботі [14]. І все це на фоні існуючих глобальних викликів, пов'язаних зі свободою інформації, цінностями рівності, плюралізму, інклюзивності та доступності, а також зусиллями щодо сталого розвитку. Якщо мова заходить про сприяння культурній скромності, важливими є міжнародні процеси та стратегії для досягнення порозуміння, які охоплюють діалог, обмін і переговори. Потрібно звернути увагу на чотири підтеми: активне слухання, надійна професія та установа, локально-глобальна (глобальна) перспектива, спільні виклики та зобов'язання. Зокрема, підтема активного слухання привертає увагу до стратегій слухання, що використовуються бібліотечними діячами для взаєморозуміння та діалогу з різноманітними спільнотами, створенні безпечного навчального середовища, яке сприяє партнерству. Окремі бібліотечні експерти контекстуалізували стратегії слухання, підкреслюючи необхідність визначення інформаційної поведінки та потреб аудиторії, як-от, їхнього рівня інформаційної грамотності та взаємодії в цифровому світі, наголосивши, що вміння слухати є важливим для розвитку самосвідомості власної культурної ідентичності. Водночас нав'язування культурних переконань, своїх стереотипів та упереджень іншим, формує середовище, яке перешкоджає розумінню і діалогу. Підтема надійної професії та установи фіксує тривалу традицію довіри до бібліотек, включаючи їхні колекції, персонал та приміщення. Експерти зазначили, що бібліотекарі здобувають прихильність та довіру у своїй громаді завдяки нейтральності та відкритості, а бібліотеки, будучи безпечними та нейтральними зонами, допомагають об'єднати ідеї людей, тим самим визнаючи плюралізм позицій в громаді. Р. Маріано підкреслює: «Я також вважаю, що з точки зору дипломатії, куди б ви не прямували у світі, бібліотекарі – це справді довірені люди в громадах, а бібліотеки – це надійні місця» [14, 221]. Локально-глобальний підхід є важливим для

побудови міжнародних бібліотечних програм, які є цікавими та актуальними як для внутрішньої, так і для міжнародної аудиторії. В першу чергу, це важливо для тих, хто шукає доступ до міжнародно представлених колекцій у бібліотеці, чи тих, хто хоче отримати доступ до мереж корінних та регіональних спільнот через бібліотечні програми. Натомість підтема «спільні виклики і зобов'язання» підкреслює життєво важливу роль бібліотек як медіаторів у сприянні спільному зобов'язанню поширювати знання та культурні цінності. Бібліотечні експерти наголосили на важливості взаємних зобов'язань бібліотек стосовно міжнародної співпраці з метою вирішення глобальних проблем та викликів, а ще підкреслили спільні цілі та спільні виклики, які мотивують бібліотеки бути взаємозалежними та працювати разом для досягнення спільних цілей та дій.

Це дослідження визначає культурну скромність як центральну тему в описі стратегій, що використовуються бібліотечними діями для ініціювання програм бібліотечної дипломатії. Культурна скромність, як її визначили фахівці у царині бібліотечної дипломатії [9; 7] передбачає саморефлексивне визнання своєї культури, звичаїв, переконань і цінностей, а також готовність вчитися на досвіді та практиках інших. Культурна стриманість зазвичай практикується в охороні здоров'я та соціальній роботі, але також набирає обертів у сфері бібліотечної дипломатії. Тим більше, що такий хід думок й висновки відповідають існуючим дослідженням культурної дипломатії, які висвітлюють міжкультурний діалог, визнання дисбалансу сил та сприяння взаємовигідному культурному обміну в бібліотеках та культурних центрах [4]. А тому, як висловився один із американських експертів, визнання нюансованих ідентичностей сприяє розвитку рефлексії над власною ідентичністю та світоглядом на основі не монокультурного, а мультидіалогічного підходу: «...переходячи від менталітету культурної компетентності до культурної скромності та розуміння складнощів культурного обміну, я не думаю, що хтось насправді прагне повернутися до монокультурного менталітету дипломатії, а натомість підходить до речей набагато більш нюансовано» [14, 223]. При цьому, такий підхід підсилений концепцією глокальної перспективи, коли мова про підтримку знань та культурних контактів на низовому рівні, поєднуючи глобальні цілі з місцевою актуальністю, як це видно з практики ініціатив та обговорень, представлених на міжнародній науково-практичній конференції на тему «Культурна дипломатія бібліотеки», що відбулася у позаминулому році.

Наукова новизна статті. Обґрунтовано необхідність застосування міждисциплінарного та

комплексного підходу на основні аналізу сучасного доробку закордонних вчених до вивчення, як бібліотечної дипломатії як міжгалузевого напрямку, так і потенціалу публічних бібліотек як інститутів культурної дипломатії.

Висновки. Отже, впродовж століть, як і всі інші форми знань та комунікації, бібліотеки також розвивалися та еволюціонували. Хоча використання публічних (і не лише) бібліотек як інструменту зовнішньої політики та дипломатії досить обмежене кількома великими та економічно розвиненими країнами, їхній потенціал у цьому напрямку досить вражаючий. Зрештою, це сприяло формуванню навколо цієї бібліотечної практики бібліотечної дипломатії як міжгалузевого напрямку і пов'язаного з нею дискурсу, яку можна трактувати як стратегію залучення країн, організацій, установ і товариств до міжнародної бібліотечної роботи, додаючи сюди програми взаємовигідних відносин та партнерства з метою підтримки рішень глобальних проблем. На відміну від традиційних дипломатичних опцій, коли державні структури створюють відділи культури, економіки та науки в посольствах, консульствах та культурних центрах для просування національних інтересів, інститути громадянського суспільства, університети та дослідницькі інститути, а також публічні бібліотеки сьогодні є не менш, а можливо й більш впливовими рушійними силами так званої нової дипломатії у просуванні взаємовигідної та міжкультурної політики та адвокації на світовій арені.

Сучасні дослідники виокремлюють три концептуальні виміри бібліотечної дипломатії: «бібліотеки в дипломатії», «дипломатія для бібліотек» та «бібліотеки для дипломатії». Під час розгляду кейсу культурно-дипломатичних ініціатив та місій публічних бібліотек, найбільше підходять перший та третій виміри і обидва застосовуються практиками та теоретиками в галузі залежно від акценту. Дослідники звертаються до функціонування бібліотек міжнародних інститутів та організацій як до публічних просторів взаємодії, які діють локалізовано та таргетовано на місцях, а програми таких бібліотек розроблені для кожної соціальної групи без обмежень відносно віку, економічного рівня, освіти, статі чи раси. Важливим аспектом сучасного зарубіжного бібліотечного дискурсу постає проблематизація концепції «м'якої сили» в бібліотечному дискурсі та обґрунтування концепту «дипломатія відкритих знань», де, якщо змістити акцент з наукових на публічні бібліотеки, то виявиться, що у глобальному ландшафті соціальних комунікацій дипломатія відкритих знань є можливістю для досягнення справедливих та спільних культурних практик. Не менш важливим аспектом у роботі публічних бібліотек як осередків

культурної дипломатії є стратегія культурної скромності та стриманості, передбачає, по-перше, мультидіалогічний підхід, а, по-друге, саморефлексивне визнання власної культури, звичаїв, переконань й цінностей, готовність вчитися на досвіді та практиках інших. Перспективи подальших

розвідок у цьому напрямі вбачаємо в розгляді культурної дипломатії публічних бібліотек України та вивченні потенціалу використання згаданої концепції бібліотечної дипломатії в межах національних бібліотечних практик.

Список використаних джерел

1. Медведєва В., Шендрік О. Міжнародне співробітництво публічних бібліотек України : монографія. Київ : Ліра-К, 2020. 248 с.
2. Підсумки міжнародної наукової конференції «Культурна дипломатія бібліотеки». *Одеська національна наукова бібліотека*. 28.10.2023. URL: https://odnb.odessa.ua/view_post.php?id=4398 (дата звернення: 05.05.2025).
3. Aabo S. The role and value of public libraries in the age of digital technologies. *Journal of Librarianship and Information Science*. 2005. 37(4). P. 205–211.
4. Andrews N., Ki S. Implementing cultural humility training at the Seattle Public Library. *MLIS*. 2017. URL: <https://ischool.uw.edu/capstone/projects/2017/implementing-cultural-humility-training-seattle-public-library> (дата звернення: 05.05.2025).
5. Bell E., Kennan M. A. The library as soft-power actor: A review. *Journal of the Australian Library and Information Association*. 2021. № 48. P. 706–716.
6. Bell E. C. Open knowledge through soft power, diplomacy, and the library: A theoretical analysis and critique. *Journal of Librarianship and Scholarly Communication*. 2025. № 12(2). URL: <https://www.iastatedigitalpress.com/jlsc/article/18276/galley/17033/view/> (дата звернення: 05.05.2025).
7. Goodman X., Nugent R. (2020). Teaching cultural competence and cultural humility in dental medicine. *Medical Reference Services Quarterly*. 2020. № 39(4). P. 309–322.
8. Harris K. Open to interpretation: Community perceptions of the social benefits of public libraries. *British Library Research and Innovation Centre Report*. No. 88. Community Development Foundation, London. 1998. 32 p.
9. Hurley D., Kosteletzky S., Townsend L. Cultural humility in libraries. *Reference Services Review*. 2019. № 47(4). P. 544–555.
10. Jankowicz N. How to Lose the Information War: Russia, Fake News, and the Future of Conflict. London : I. B. Tauris & Company, Limited. 2020. 288 p.
11. Krause P., Van Evera S. Public Diplomacy: Ideas for the War of Ideas, Discussion Paper. Middle East Policy Archives. *Belfer Center for Science and International Affairs, Harvard Kennedy School*. 2009. №16. P. 3. URL: https://dspace.mit.edu/bitstream/handle/1721.1/71646/VanEvera_Public%20Diplomacy.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 05.05.2025).
12. Mariano R., Varheim A. Libraries, museums and cultural centers in foreign policy and cultural diplomacy: a scoping review. *Journal of Documentation*. 2021. № 78(3). P. 651–672.
13. Mariano R. Why Libraries Matter in the New Diplomacy Era? *Informaatitutkimus*. 2022. № 41(2–3). P. 97–101.
14. Mariano R. Understanding US library diplomacy practices in the 21st century. *IFLA Journal*. 2024. № 50(2). P. 211–227.
15. Prieto-Gutierrez J. J. World Libraries, the Diplomatic Role of Cultural Agencies. *European Review*. 2015. № 23(3). P. 361–368.
16. Prieto-Gutierrez J. J., Segado-Boj F. The role of libraries in cultural centres abroad: an insight. *New Library World*. 2016. № 117(7-8). P. 475-484. URL: <http://eprints.rclis.org/32186/1/The%20role%20of%20Libraries%20in%20Cultural%20Centres%20Abroad%20-%20an%20insight.pdf> (дата звернення: 05.05.2025).
17. Stengel R. Information Wars: How We Lost the Global Battle Against Disinformation and What We Can Do About It. *Atlantic Monthly Press*. 2019. 302 p.
18. Snow N., Cull N. J. *Routledge Handbook of Public Diplomacy*. Routledge. 2020. 121 p. URL: https://www.researchgate.net/profile/Nancy-Snow-5/publication/345358990_Routledge_Handbook_of_Public_Diplomacy/links/60192c72a6fdcc071bac58b0/Routledge-Handbook-of-Public-Diplomacy.pdf (дата звернення: 05.05.2025).

References

1. Medvedeva, V., Shendryk, O. (2020). International cooperation of public libraries in Ukraine: monograph. Kyiv: Lira-K Publishing House [in Ukrainian]
2. Results of the international scientific conference "Cultural Diplomacy of the Library" (2023). Odesa National Scientific Library. Retrieved from: https://odnb.odessa.ua/view_post.php?id=4398 [in Ukrainian].
3. Aabø, S. (2005). The role and value of public libraries in the age of digital technologies. *Journal of Librarianship and Information Science*, 37(4), 205–211 [in English].
4. Andrews, N., & Kim, S. (2017). Implementing cultural humility training at the Seattle Public Library. Retrieved from: <https://ischool.uw.edu/capstone/projects/2017/implementing-cultural-humility-training-seattle-public-librar> [in English].

5. Bell E., & Kennan, M. A. (2021). The library as soft-power actor: A review. *Journal of the Australian Library and Information Association*, 48, 706–716 [in English].
6. Bell, E. C. (2025). Open knowledge through soft power, diplomacy, and the library: A theoretical analysis and critique. *Journal of Librarianship and Scholarly Communication*, 12(2). Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/390004097_Open_knowledge_through_soft_power_diplomacy_and_the_library_A_theoretical_analysis_and_critique [in English].
7. Goodman, X., & Nugent, R. (2020) Teaching cultural competence and cultural humility in dental medicine. *Medical Reference Services Quarterly*, 39(4), 309–322 [in English].
8. Harris, K. (1998). Open to interpretation: community perceptions of the social benefits of public libraries. London: Community Development Foundation [in English].
9. Hurley, D., Kostecky, S., & Townsend, L. (2019). Cultural humility in libraries. *Reference Services Review*, 47(4), 544–555 [in English].
10. Jankowicz, N. (2020). How to Lose the Information War: Russia, Fake News, and the Future of Conflict. I. B. Tauris & Company, Limited [in English].
11. Krause, P. & Van Evera, S. (2009) Public Diplomacy: Ideas for the War of Ideas, Discussion Paper. Belfer Center for Science and International Affairs, Harvard Kennedy School [in English].
12. Mariano, R., & Vårheim, A. (2021). Libraries, museums and cultural centers in foreign policy and cultural diplomacy: a scoping review. *Journal of Documentation*, 78(3), 651–672 [in English].
13. Mariano, R. (2022). Why Libraries Matter in the New Diplomacy Era? *Informaatitutkimus*, 41(2–3), 97–101 [in English].
14. Mariano, R. (2024). Understanding US library diplomacy practices in the 21st century. *IFLA Journal*, 50(2), 211–227 [in English].
15. Prieto-Gutierrez, J. J. (2015). World Libraries, the Diplomatic Role of Cultural Agencies. *European Review*, 23(3), 361–368 [in English].
16. Prieto-Gutierrez, J. J., & Segado-Boj, F. (2016). The role of libraries in cultural centres abroad: an insight. *New Library World*, 117(7/8). Retrieved from: <http://eprints.rclis.org/32186/1/The%20role%20of%20Libraries%20in%20Cultural%20Centres%20Abroad%20-%20an%20insight.pdf> [in English].
17. Stengel, R. (2019). Information Wars: How We Lost the Global Battle Against Disinformation and What We Can Do About It. Atlantic Monthly Press [in English].
18. Snow, N., & Cull, N. J. (2020). *Routledge Handbook of Public Diplomacy*. Routledge [in English].

*Стаття надійшла до редакції 07.11.2025
Отримано після доопрацювання 10.12.2025
Прийнято до друку 18.12.2025
Опубліковано 29.12.2025*